

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การรักษาเอกลักษณ์ของคนไทยเชื้อสายจีนในเมืองเชียงใหม่
 ชื่อผู้เขียน นางสาวจงจิต กล่อมสิงห์
 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกกระบวน
 คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยงยุทธ เปลี่ยนผดุง ประธานกรรมการ
 อาจารย์วิสุทธิ วานิช กรรมการ
 รองศาสตราจารย์ ดร. พศิน แต่งจวง กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเอกลักษณ์ความเป็นจีนในพิธีกรรม ในรอบชีวิต และกลไกและวิธีการในการรักษาเอกลักษณ์ของคนไทยเชื้อสายจีนในเมืองเชียงใหม่ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ข้อมูลได้รับการตรวจสอบ แยกแยะ วิเคราะห์ และนำเสนอโดยการเขียนบรรยายผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

เอกลักษณ์ความเป็นจีนในพิธีกรรมในรอบชีวิต ทั้ง 5 พิธี คือ พิธีออกเดือน พิธีผ่านช่วงอายุ (ซุก ฮวย ฮือ) พิธีแต่งงาน พิธีแซยิด พิธีการตาย มีรูปแบบและความหมายในการปฏิบัติของคนจีน 3 รุ่น แตกต่างกัน คนจีนในรุ่นที่ 1 มีการปฏิบัติกันครบถ้วนแต่คนจีนรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของบางพิธีเพื่อความสะดวกและให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่ตนอยู่ โดยในบางพิธีปฏิบัติไปโดยไม่ทราบความหมายที่แท้จริง ส่งผลให้ระบบความคิดความเชื่อไม่ได้รับการถ่ายทอด ดังนั้นในบางครอบครัวจึงมีการปฏิบัติพิธีกรรมน้อยลง โดยเฉพาะครอบครัว ที่แยกออกไปเป็นครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวที่ขาดผู้อาวุโสหรือครอบครัวที่แต่งงานกับคนต่าง วัฒนธรรม เช่น คนไทย เป็นต้น

กลไกและวิธีการที่คนจีนใช้ในการรักษาเอกลักษณ์ความเป็นจีนในพิธีกรรมในรอบชีวิต ได้แก่ ครอบครัว โดยวิธีการอบรมสั่งสอน บอกล่าวณะนะนำ ผู้อาวุโส ทำตัวเป็นแบบอย่างและเป็นผู้ให้คำแนะนำ ผู้นำทางศาสนาเป็นผู้ถ่ายทอดความคิด ความเชื่อในหลักคำสอน เครื่องญาติ เป็นผู้ให้คำแนะนำและให้สมาชิกเรียนรู้จากการเข้าร่วมพิธี องค์กรและกลุ่มต่างๆ ในชุมชน ใช้วิธีการจัดกิจกรรมให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการรักษาเอกลักษณ์วัฒนธรรม

ในภาพรวมเอกลักษณ์วัฒนธรรมของคนจีนในเมืองเชียงใหม่ บางส่วนมีการ
กลืนกลายไปกับวัฒนธรรมใหญ่ แต่มีบางส่วนที่ยังคงเป็นแบบเดิมและบางส่วนได้มีความ
พยายามฟื้นฟูเอกลักษณ์ของคนจีนขึ้นมาใหม่ โดยใช้กลไกทางสังคม ทั้งทางตรงและทางอ้อม
เพื่อรักษาเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นคนจีนไว้ต่อไป

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University